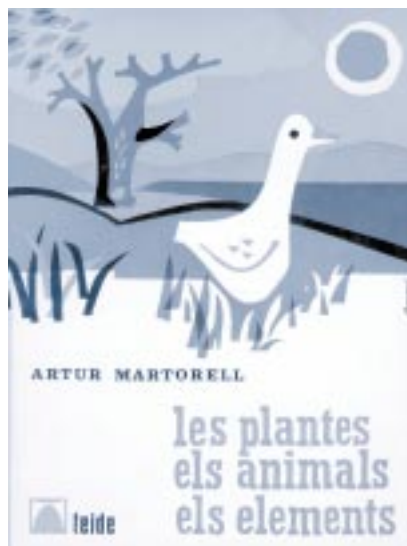

altres coses. L'any 1980 vaig anar al Parlament de Catalunya, vaig ser cap de llista per Tarragona. A la primera legislatura Jordi Pujol va aconseguir el suport d'UCD i ERC. Si ERC s'hagués sumat a socialistes i comunistes s'hagués assolit una majoria d'esquerres però no va ser així. Aquella primera etapa va ser interessant perquè es van fer les primeres lleis de la llengua, del CEPEPC, que va permetre que escoles privades que ho volguessin passessin a públiques. Van fer-ho la majoria de les que havien fet néixer Rosa Sensat, o havien nascut a la seva empara. Cada vegada que conveníem ERC d'algun aspecte de la llei, podíem fer un pas endavant perquè ERC també era d'escola pública, mentre UCD era d'escola privada i CiU figurava que era eclèctica entre escola pública i escola privada. Vaig tenir tantes derrotes com vulguis, la llei d'educació dels infants de 0 a 3 anys no va poder tirar endavant, però es van aconseguir dos decrets bastant bons, i el tractament de la llengua catalana sense separar els nens catalanoparlants i castellanoparlants, això va ser una cosa que els partits d'esquerra vam aconseguir perquè des del govern no es veia malament fer dues xarxes. A mi em ressonaven les paraules del senyor Galí a l'any 66 dient: "No separeu els nens per raó de llengua, feu el que sigui per no separar els nens."

A Catalunya, jo diria que malgrat les tonteries que a uns i altres els interessa fer sortir de tant en tant, és on s'ha fet millor el tractament de la llengua a l'escola. Perquè la tècnica estava molt ben preparada pel treball de didàctica bàsicament de Rosa Sensat i també d'Òmnium Cultural. Amb aquella preparació tècnica era molt possible tirar cap on es cregués convenient, segons la situació. I ara a Catalunya és impensable una situació d'odi lingüístic com es dona a Bèlgica. El conflicte de la URV, per exemple, no és res al costat de les situacions de rebuig lingüístic de la societat i les universitats belgues. Els darrers conflictes de la URV han interessat a alguns per dir que encara que necessitem el PP som catalans i als pepereos per dir que ens interessa el vot del Pujol, però el volem fer passar per la pedra. Totes les notícies que es van donant, com la bestiesa que va dir el rei, no tenen res a veure amb la realitat que tenim

aquí de dues llengües que conviuen, un català que té la seva situació pública i oficial excepte en alguns redutes que s'han de canviar com són l'administració central, o la justícia, penso que es treballa amb mà esquerra i s'ha fet bastant, no sé si tot el possible, però hi ha reaccions que no s'expressen més que quan ens diuen, epl, que trepitgeu els drets humans. I no hem de trepitjar els drets humans, perquè no els hem trepitjat i no hem de donar cap excusa perquè algú ens pugui dir que trepitgem els drets humans. T'estic parlant de la meua opinió. Repeteixo, el que considero més important és la situació de progrés i afermament del català en una situació de pau lingüística a pesar d'anecdotes que obeeixen a interessos partidistes. Tots els mestres que han passat pel moviment de Rosa Sensat, que a Catalunya són molts milers, perquè des de l'any 68 sempre han estat milers els mestres que s'han trobat a l'estiu, l'any 77 van ser 9.000 els mestres que van fer escola d'estiu a Barcelona, a més d'altres centenars a Girona, Lleida, Tarragona...això no ha passat en cap més lloc del món: més de 9.000 mestres reunits durant 15 dies. I les classes de llengua, de didàctica de la lectura, de com ensenyar el castellà als catalanoparlants, com ensenyar el català als castellanoparlants... aquests cursos estaven plens i hi ha multitud de material al respecte en català i en castellà preparat per fer el català altra vegada llengua d'ús general a Catalunya. Tècnicament s'hi ha treballat molt. Teníem totes les armes, en les millor escoles d'Euskadi també s'ha fet bastant bé, però no en totes, i cal recordar que allí van optar per la doble xarxa».

Sí, però hi ha qui alerta d'una reculada en l'ús social del català.

«Jo no ho penso. Això és una qüestió més d'actuacions de política lingüística. Oi que la política cultural no és que la Generalitat faci teatre? La política lingüística és alguna cosa

que ha de ser un entramat. Si resulta que realment som una societat que tant se li'n fum la llengua i que ens val més la castellana, doncs és clar que es perdrà el català, si som això. Jo no ho crec. Penso que hi ha persones que trobaven un fet "natural" la imposició del castellà, i ara no se'n saben avenir del que passa, i reaccionen visceralment. Penso que encara hi ha moltes persones que arrosseguen la visceralitat derivada dels anys de prohibició i persecució del català, de quan estàvem en una situació de viscera ferida. Però a partir dels anys 80 hem hagut de fer un esforç per racionalitzar les nostres visceres, per fer normal allò que als anys 50, 60 i 70 era visceral perquè no podia ser d'altra manera. Cal fer servir una altra viscera, que és el cervell, el cap, i avançar governant i fent política, no puc continuar fent problema visceral amb els altres, fer lluita visceral amb els altres. Perquè jo ara tinc la raó reconeguda i cal convertir la visceralitat en positiu. Perquè en la visceralitat no hi ha dubte que hi ha alguna cosa de dolor: jo encara me'n recordo quan en el mateix Institut-Escola de la Generalitat em van treure tots els professors i m'havien posat professors castellans que, a més, escopien a classe. Però ara he de ser racional i plantejar-me què fer per tirar endavant les coses. La visceralitat, és en els ferits, surt quan un se sent atacat. Però quan un governa, ha de predominar la racionalitat, i la política de mà dreta i de mà esquerra».

De la segona legislatura al Parlament, la de la primera majoria absoluta de Pujol, quin record en té?

«Per a mi va ser terrible. Al final es van fer lleis d'ordenació territorial, sense consens. Va ser la legislatura de l'enfrontament de la Generalitat i els ajuntaments. Per a mi allí es va perdre l'oportunitat de fer una estructura de l'administració catalana, més pròpia, més anglesa. A Anglaterra, la *city* i el *country*, tenen una gran vitalitat. Pel que fa a l'educació, per exemple, el 85% del pressupost està gestionat per les ciutats grans o els *countys*; i això em recorda l'actuació de la Mancomunitat, que era un òrgan territorial, quatre diputacions, que eren la segona elecció dels municipis i que va actuar en totes les àrees -va fer carreteres, va posar pals de llum, va fer escoles i escoles d'estiu, va posar tele-

fons...- però actuava amb una concepció de la Catalunya viva, de municipis, i cada població s'especialitzava. En aquella segona legislatura es va perdre el tren de fer una administració pròpiament catalana en el sentit de territorialitzar-la, en el sentit de vitalitat territorial. No és una cosa que s'hagués d'inventar llavors, pel que fa a l'escola. Des de l'any 1968 a les Escoles d'Estiu feiem grups de discussió per comarques i des d'aleshores es van fer escoles d'estiu en diferents poblacions i d'abast de districte wacolar. S'han arribat a fer 30 escoles simultànies, ara se'n fan 16. Al Penedès, des de l'any 1979, les tres comarques Alt, Baix i Garraf es reuneixen aquí. Aquests mestres i aquestes escoles i pares tenen dret a tenir una unitat d'administració executiva. Si fossin a Anglaterra la tindrien però ara no la tenen. Jo poso l'exemple de l'educació que és el que conec més, però penso que Catalunya es mereixia un altre govern que no la còpia del centralisme madrileny. Sóc profundament crítica perquè no em sé imaginar el que podria haver estat. Hem progressat en comerç, en turisme, etc. però no tenim ni idea del que hauríem progressat si haguéssim tingut unitats territorials vives reconegudes per la Generalitat i en diàleg amb la Generalitat».

I després, canvia el Parlament per l'Ajuntament de Barcelona, no?

«Al final de la segona legislatura entro a l'Ajuntament de Barcelona com a regidora d'Educació. Hi estic dos mandats. Aconsegueixo alguna cosa, com arribar a cohesionar les 70 escoles municipals (40 de bressol, 14 de primària, 8 de secundària, artístiques, d'ensenyaments especials). Com que hi havia govern socialista era favorable a l'aplicació de la LOGSE. Jo vaig poder aplicar la LOGSE abans que fos vigent. I vam poder fer el lligam entre escola infantil, primària i secundària de l'Ajuntament de Barcelona i vam lligar l'escola bressol amb els parvularis. Va ser un procés llarg, va durar vuit anys. S'hi van dedicar unes 50 persones de l'administració, educativa municipal que van treballar per canviar les més de 70 escoles municipals.

Jo he conegut el tipus de mestre de Rosa Sensat, que és un mestre que treballa, que està motivat, i que a més ve a aprendre coses

Molts dels funcionaris que vaig tenir al meu equip a l'Ajuntament de Barcelona havien passat per Rosa Sensat i, per tant, tot i que no va ser fàcil, vam poder engegar una bona dinàmica, cada any feiem una jornada dient el que pensàvem fer aquell curs i com ho veien ells, implicant-los

sense esperar cap títol. També he conegut 2 o 3 anys els estudiants de Magisteri de l'Escola Normal, que són tot al revés: no tenen pràctica, vénen a estudiar en principi per tenir un títol i alguns no tenen ni ganes de ser mestres. I després he conegut el funcionari, que en principi no cal que s'esforci perquè ja ho té tot segur. Afortunadament molts dels funcionaris que vaig tenir al meu equip a l'Ajuntament de Barcelona havien passat per Rosa Sensat i, per tant, tot i que no va ser fàcil, vam poder engegar una bona dinàmica, cada any feiem una jornada dient el que pensàvem fer aquell curs i com ho veien ells, implicant-los. Vaig disfrutar molt. Vam tenir la sort que la delegada de Barcelona fos una persona, una inspectora amiga i molt propera a Rosa Sensat, la Sara Blasi, i dins les limitacions que teníem a l'Ajuntament perquè en aquell moment era molt difícil aconseguir diners fora del que eren obres i projectes per als Jocs Olímpics del 92, vam poder fer moltes coses. Jo he hagut de lluitar bastant a dintre de l'Ajuntament des del punt de vista econòmic. Políticament em deixaven fer el que volia mentre no gastés massa. I em vaig espavilar molt per trobar diners de Madrid. I és que les escoles públiques de l'Ajuntament de Barcelona eren les úniques que no existien, no eren escoles públiques que pagués l'Estat, traspassades a la Generalitat, ni eren escoles privades subvencionades, eren les úniques de les quals ningú s'havia recordat. Entre que la Generalitat no ajudava gaire i que a Madrid li costava deixar diners, ens vam haver d'espavilar. I va ser Alfredo Pérez Rubalcaba, quan encara era secretari d'Estat d'Educació, abans de ser ministre, qui va fer el gest de reconèixer aquestes escoles i es va decidir passar diners a la Generalitat perquè els passés a les escoles de l'Ajuntament. Amb el temps, vam aconseguir que entressin entre 2.000 i 3.000 milions de pessetes l'any, entre l'Estat i la Generalitat, que no és poca cosa per a una regidoria que tenia poc més de 8.000 milions de despesa corrent. Amb la Sara Blasi vam poder fer edificis escolars a l'Eixample, els centres de recursos pedagògics, meitat Ajuntament, meitat Generalitat, els EAPS també van ser meitat i meitat. En fi, vam poder fer molta cosa, com si ja funcionés una entesa entre Generalitat i nosaltres».

I quines actuacions especials es van fer en educació coincidint amb els Jocs Olímpics?

«Jo vaig entrar a l'Ajuntament el 1987, l'any després que Barcelona fos nominada seu olímpica, li vaig dir a Pasqual Maragall que s'hauria de fer una política municipal d'educació per ajudar els nanos a digerir aquest impacte, l'impacte que veurien a la ciutat i que no poden veure com un programa de tele sinó que han de saber que és la base de l'olimpisme, l'educació física i artística, els canvis en els mitjans audiovisuals, en la informàtica, l'urbanisme i la urbanitat de la ciutat. Vaig entrar i vam fer una sèrie de programes de civisme, sobre informàtica, educació física, educació musical i l'audiovisual. Amb això crec que es va ajudar els nanos. En Pasqual cada dimecres anava a fer esport a una escola diferent. I a totes les escoles es van fer programes molt macos. Per exemple, es van fer salutacions per a tots els atletes per quan arribessin a la seva tauleta de nit de la vila olímpica».

La política té moments gratificants i també de moltes enriades. Quin balanç global en fa en el seu cas?

«Tots els començaments han estat molt interessants, es va fer feina positiva per a l'educació i per a la llengua. I a l'Ajuntament de Barcelona hi he disfrutat molt. Però d'angúnies n'he tingut sempre. A l'ajuntament de Barcelona tenia l'angúnia econòmica. Pel que fa el PSC ara estic afiliada a l'agrupació de Banyeres del Penedès. Estimo molt en